

Eğitim Kurumlarında Düzenlenen El Sanatları Sergileri Üzerine Bir Değerlendirme: “Dil ve Kültür” Dersi Kapsamında Yapılan Bir Sergi Örneği

Hasan BUĞRUL¹

Öz: Sergiler, bir ticari ürünün veya sanat eserinin teşhir edildiği ve hedef kitleleri bir şekilde kendilerine çeken etkinliklerdir. Kültür ve sanat temalı sergilere bakıldığında bir toplumun kültürel mirasını koruma ve geleceğe taşıma noktasında önemli katkılar sundukları görülmüştür. Dünyanın diğer ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de bu bilince sahip birçok resmi ve sivil kuruluşun bu konuda gösterdikleri çaba kayda değerdir. Ancak kültürel mirasın korunması ve yarınlara taşınma işi sadece belirli kuruluşlara ve bireysel çabalara bırakılmayacak kadar büyük bir sorumluluktur. Bu sorumluluğu herkesin bir şekilde taşıması ve kendine düşen görevi de yerine getirmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, her yıl Üniversitelerimizde ve Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki olgunlaşma enstitülerinde, okullarımızda, halk eğitim kurslarının verildiği yerlerde kültür ve sanat temalı birçok etkinlik düzenlenmektedir. Bu çalışma ile 2019 yılında Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi’nde okutulan “Dil ve Kültür” adlı ders kapsamında düzenlenen “eser odaklı ve kültür temalı” etkinlik ele alınmıştır. Teşhir edilen eserlerle bağlantılı bilginin genel olarak iliştiirildiği görülmüştür. Bu çerçevede öğrencilerin bir bilimsel araştırma konusunda ortaya koydukları çalışmanın seviyesini de görebilme fırsatı da ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada üniversitelerde ve başka kuruluşlar bünyesinde sergi etkinliklerinin düzenlenmesinde dikkat edilecek hususlar konusunda katkı sunulması hedeflenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Üniversite, Öğrenci, Etkinlik, Sergi, Kültürel Varlıklar

An Evaluation on the Handicrafts Exhibitions Held in Educational Institutions: The Case of an Exhibition Held within the Scope of “Language and Culture” Course

Abstract: Exhibitions are events in which commercial products or works of art are exhibited and attract target audiences in some way. In this regard, culture and art themed exhibitions make significant contributions to preserving the cultural heritage of a society and carrying it to the future. Awareness -raising efforts made by many official and non-governmental organizations in our country as in other countries of the world are noteworthy. However, the task of preserving cultural heritage and carrying it into the future is too great a responsibility to be left only to certain organizations and individuals. Therefore, everyone must bear this responsibility and fulfil their part. In this context, many culture and art themed events are organized every year in different universities, advanced technical institutes within the Ministry of National Education, schools and places where public education courses are given. This study is an evaluation of the “work-oriented and culture-themed” event organized within the scope of the “Language and Culture” course taught at Van Yuzuncu Yil University, Faculty of Education in 2019. At the event, where mainly works from Eastern Anatolia, South-Eastern Anatolia and Eastern Black Sea regions were hosted, works made of stone, wool and metal materials were exhibited. Students also offered information related to the work they were exhibiting, such as who provided the work, where it belongs and what function it has. The evaluation is aimed to raise awareness of the issues to be taken into consideration when organizing exhibition/events at universities or other organizations.

Keywords: University, Student, Activity, Exhibition, Cultural Assets

Geliş Tarihi: 22.05.2024 Kabul Tarihi: 20.06.2024 Makale Türü: Araştırma Makalesi

¹ Bitlis Eren Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü, Bitlis, Türkiye, e-posta: hbugrul@beu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1135-9628

Bu makalede bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyulmuştur. / In this article, the principles of scientific research and publication ethics were followed.

Atf için/ To cite:

Buğrul, H. (2024). Eğitim Kurumlarında Düzenlenen El Sanatları Sergileri Üzerine Bir Değerlendirme: “Dil ve Kültür” Dersi Kapsamında Yapılan Bir Sergi Örneği. *Eren Dergisi*, 3(5), 26-50.

Giriş

Teknolojinin, sanayinin, uluslararası ticaretin ve kültürel ilişkilerin bir sonucu olarak toplumların sahip olduğu birçok maddi ve manevi değeri kaybolma riski ile karşı karşıyadır. Bunun bütün dünya ülkelerinin sorunu olmaya başlamasıyla da ulusal ve uluslararası çerçevede bazı tedbirler alınmaya başlanmıştır. Kültürel mirasın bir toplum için olan önemi konusundaki bilincin yaygınlaşmasıyla da kamu ve sivil kuruluşlarının da buna dönük desteklerinin gün geçtikçe arttığı görülmektedir. Bu bağlamda, farklı kamu kurumları ve sivil kuruluşlar tarafından düzenlenen sergilerin katkıları dikkat çekicidir. Üniversitelerin de son yıllarda bu konuda gösterdikleri çabaları da bu kapsamda değerlendirmek mümkündür. Bu tür etkinliklerde görsellik yanında bilimsel açıdan yeterli bir bilgilendirme ve değerlendirme fırsatı da ortaya çıkmaktadır. Ancak sergilerde hedeflenen neticeyi alabilmek için şu hususlara dikkat etmek gerekir:

- Serginin boyutuna ve amacına uygun bir mekânın seçilmesi,
- Sergilenen eserlerin tanıtım ve bilgilendirmesinde kullanılacak yazılı ve görsel araç-gerecin (materyalin) yeterliliği,
- Görev alan ekibin eserlerle ilgili yeterli bilgiye ve bu bilgiyi aktarma kapasitesine sahip olması,
- Serginin amacına uygun hedef kitlenin belirlenmesi.

Materyal ve Yöntem

Bu çalışmada, öncelikle sergilerin önemi üzerinde durulmuştur. İkinci olarak, çalışmanın temel konusunu teşkil eden bir sergi farklı boyutlarıyla ele alınmıştır. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi bünyesinde düzenlenen kültürel miras temalı bu serginin izin alınarak fotoğrafları çekilmiştir ve yayınlamak için de ilgili fakültenin dekanlığından resmi olarak izin istenmiştir. Son olarak da “eser odaklı” bu sergi hakkında düşünsel kriterler ve bunun neticesinde de çıkarımlara yer verilmiştir.

Sergilerin Önemi

Sergiler, bir eserin/ürünün tanıtılmasında ve hedef kitlelere ulaştırılmasında önemli bir yere sahiptir. Ticari amaçlı bir ürün bir sergide pazarlandığı zaman gelen ziyaretçiler sayesinde çevrede bir canlılık olur ve iş / alışveriş yerleri faaliyetlerini artırır. Diğer yandan kültürel değere sahip eserlerin sergilendiği sergiler aracılığıyla da bir yöreye veya topluma ait geçmişten gelen gelenek, görenek, kültür, sosyal yaşam tanıtılır. Gelen ziyaretçiler bu değerler hakkında sadece bilgi sahibi olmazlar aynı zamanda edindikleri bilgiyi başka çevrelere de taşırlar. Böylece kaybolma riski altında olan kültürel mirasın korunması ve sürdürülmesinde önemli katkılar sunarlar:

“Sergiler; sosyal, siyasi, kültürel ve ekonomik alanlarda geline düzeyi göstermesi bakımından son derece önemlidir. Bu nedenle sergiler aslında devletlerin ve milletlerin özeld komşularına genelde ise tüm dünyaya yaptığı bir güç ve gövde gösterisidir: “Sergiler aynı zamanda kitlelerin eğitiminde de önemli rol oynar. Nitekim sergilerin yapıldığı mekânlar insanların birbirleriyle iletişim kurmalarında, etkileşiminde, bilgi ve görgü paylaşımında son derece etkili ve önemli yerlerdir. Böyle yerler kalıcı öğrenmenin gerçekleşebildiği ender mekânlardandır. Sergilerin eğitim boyutu bununla sınırlı değildir. Sergiler doğasında barındırdığı birden çok duyuya hitap etme, paylaşımında bulunabilme, üzerinde fikir yürütebilme, dokunarak ve yaşayarak öğrenmeye fırsat verme, etkili iletişim ortamı sunma gibi modern öğrenme özellikleri sayesinde informal eğitimde olduğu kadar formal eğitimde de yararlanılması gereken bir yöntemdir. Sergilerin eğitim işlevlerinin kapsamı her geçen gün genişlemektedir. Bu nedenle sergilerin bireylere olan katkısı da artan bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle hemen her derse yönelik uygulama alanı bulunan sergiler, eğitim-öğretim sürecine daha aktif bir şekilde dâhil edilmelidir” (Şahin, 2013:191-192).

Dil ve Kültür Dersi Kapsamında Yapılan Bir Sergi

2019 yılında Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi bünyesinde düzenlenen “eser odaklı ve kültür temalı sergiyi ağırlıklı olarak Güney ve Doğu Anadolu Bölgesi'nin farklı illerinde elde edilen geleneksel sanat eserleri teşkil etmiştir. Eserler, Türkçe bölümünde okuyan öğrenciler tarafından temin edilmiş ve aynı zamanda eserlerle ilgili bilgilendirme (yazılı / sözlü) eser sahipleri tarafından yapılmıştır. Eserler farklı tezgâhlar üzerinde veya duvar / bilgi panolarına asılmak suretiyle sergilenmiştir. Sergide ahşap, metal, taş, lif, toprak malzemeye sahip farklı eserler teşhir edilmiştir:

Dokuma Eserler

Heybe

Görsel 1. Heybe. (Van YYÜ, Eğitim Fakültesi sergisinden)

Sergide teşhir edilen bu heybe ile ilgili bir bilgi iliştilmemiştir. Bu “süs heybede” bezeme olarak bilhassa insanları birtakım tehlikelerden korumayı simgeleyen nazar motifine ve gençler arasındaki gönül bağını sembolize eden çengel motifine yer verilmiştir. Dokumada orijinal siyah yün iplik ve doğal boyadan elde edilen yeşil, mavi, sarı ve kırmızı renge sahip yün iplik kullanılmıştır. Heybe:

“Ekseriyetle binek hayvanlarda, eşya taşımakta kullanılır. Binicinin yanında götürmesi gereken eşyaların bulunduğu bir dokuma taşıma eşyasıdır. İngilizce “saddlebag” yani eyer çantası, yine almanca “sattel-Tasche” aynı anlamda kullanılır. Heybede iki torba bulunur ve bu iki torba birbirine dokuma parçası ile bağlanmıştır. Heybede bulunan torbalara “heybe gözü”, aradaki bağlantı kısmına da “heybe ağı” denir. Heybe’nin ağı ve gözleri bütün dokunur. Yani her biri ayrı ayrı dokunup dikilmez. Heybe ölçüleri belirtilirken, tüm dokumanın eni bir sayı olarak verilir, fakat boyu üç sayı ayrı ayrı verilir. Heybe enleri: 45-50 cm. X birinci göz boyu (46) + ağ boyu (42) + ikinci göz boyu (46) = 134 cm. olarak verilir. Dokuyucu usta değilse, göz boylarında değişme olur. Heybe ağının boyu, göz boylarına yakındır. Bazen de eşit olduğu görülür” (Atlıhan, 1999:37-38).

Çanta

Sergide, biri erkek (çoban) çantası ve diğeri de kadın çantası olmak üzere iki adet çanta sergilenmiştir. Çoban-çantası; doğal boyadan elde edilmiş beyaz, siyah, yeşil, kırmızı, mavi renklere sahip yün iplikle dokunmuştur ve bezeme olarak adı geçen renklere sahip dikey şeritlere sahiptir. Kahverengi zemine sahip kadın çantası ise çiçek motifini ile bezenmiştir. Bu çantaları temin edip teşhir eden öğrencilerin her iki çantayı “heybe” olarak tanımlamış olması ve iliştilen bilgileri “heybe” ile ilgili olması dikkat çekicidir.

Görsel 2. Mavi, kırmızı, yeşil, siyah ve beyaz dikey şeritlere sahip dokuma çanta. (Van YYÜ, Eğitim Fakültesi sergisinden).

Doküman 1: Van YYÜ, Eğitim Fakültesi Sergisinden

	<p>Heybe</p> <p>Óteberi ve azık koymaya yarar. Genellikle kıldan yapılır. Bunun yanında pamuk iplik ve yünden yapılanı da vardır.</p> <p>Birçok amaçla kullanılan heybe günümüze kadar önemini korumuştur.</p> <p>Halen birçok yöremizde kullanılmaktadır.</p>
--	---

Görsel 3. Heybe olarak tanımlanan dokuma çanta. (Van YYÜ, Eğitim Fakültesi sergisinden)

Parzun

Görsel 4. Yörede Parzun olarak adlandırılan kadın sırt çantası. (Van YYÜ, Eğitim Fak. sergisinden)

Doküman 2: Van YYÜ, Eğitim Fakültesi Sergisinden

Hakkâri'de yaşayan aşiretler tarafından kullanılan bir dokuma olan PARZUN yaylalarabı süt tulumu, çalı çırpı ve sırtta bebek taşınmasında kullanılan koyun yünüyle keçi kılından hem atkı hem de çözümlü; üzerinde cicim, kilim ve halı tekniğinin bir arada kullanıldığı dokumadır. Bazı parzunların zemini Şırnak gülü adı verilen "gulfikler", kenarlarına çeşitli iplerden püskül, dokumanın zeminine kare şeklinde işleme ve dokuma esnasında küçük renkli kumaş parçacıkları da ilme şeklinde atılarak süslenmektedir. Parzun kelimesinin anlamı süzmektir.

Hakkâri'de yaşayan aşiretler tarafından kullanılan bir dokuma olan parzun yaylalarda süt tulumu, çalı çırpı ve sırtta bebek taşınmasında kullanılan koyun yünüyle keçi kılından hem atkı hem de çözümlü; üzerinde cicim, kilim ve halı tekniğinin bir arada kullanıldığı dokumadır. Bazı parzunların zemini Şırnak gülü adı verilen "gulfikler", kenarlarına çeşitli iplerden püskül, dokumanın zeminine kare şeklinde işleme ve dokuma esnasında küçük renkli kumaş parçaları da ilme şeklinde atılarak süslenmektedir. Parzun kelimesinin anlamı "süzmektir". (Öztürk vd., 2019: 2299)

Görsel 5. Dikdörtgen olarak dokunan, kare şeklinde dikilen ve sırt kısmına alındığında üçgen şekil alan *parzun* (kadın sırt çantası) adlı dokuma. 30 cm kadar uzunluğa sahip püsküllere sahiptir. Dikey şeritli dokumada üç sıra "karanfil bezemeli elma" olarak adlandırılan kabartma bezemeye yer verilmiştir. *Parzun* adlı dokumaları sergileyen araştırmacı (öğrenci) önemli bir çalışma örneğini ortaya koymuştur. Dokumanın adı, işlevsel özellikleri ve üzerinde yer alan bezemeler hakkında önemli bilgiler elde ettiği ve sunduğu görülmektedir. (Van YYÜ, Eğitim Fakültesi sergisinden).

Doküman 3: Van YYÜ, Eğitim Fakültesi Sergisinden

Eskiden genç kızlar, aşklarını sözlü olarak karşı tarafa ifade edemezmiş. Kendilerini ifade etmek için bir sembol kullanma ihtiyacına girmişler. Karanfil bezeli elma da bu şekilde ortaya çıkmıştır. Yani bir yerde karanfilli elma varsa orada bir aşk hikâyesi vardır.

Karanfil bezeli elmanın bir diğer anlamı da küs olan iki arkadaş ya da iki sevgiliden pişman olanın barışmak istediğini göstermek için karanfilli elma yapıp gönderirmiş. Böylelikle aralarındaki küslük son bulmuş.

Ayrıca kokusundan dolayı kadınlar sandıklarında karanfilli elma bulundurmuş. Ama zamanla bu gelenek unutulmuştur.

Eskiden genç kızlar aşklarını sözlü olarak karşı tarafa ifade edemezmiş. Kendilerini ifade etmek için bir sembol kullanma ihtiyacına girmişler. Karanfil bezeli elma da bu şekilde ortaya çıkmıştır. Yani bir yerde karanfilli elma varsa orada aşk hikâyesi vardır. Karanfil bezemeli elmanın bir diğer anlamı da küs olan iki arkadaş ya da iki sevgiliden pişman olanın barışmak istediğini göstermek için karanfilli elma yapıp gönderirmiş. Böylelikle aralarındaki küslük son bulmuş. Ayrıca kokusundan dolayı kadınlar sandıklarında karanfilli elma bulundurmuş. Ama zamanla bu gelenek unutulmuştur.

Süs Çadır

Görsel 6: Süs kara-çadır. Sergide teşhir edilen bu süs çadır ile ilgili olarak herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir. (Van YYÜ, Eğitim Fakültesi sergisinden).

Keçi kılından elde edilen iplikle dokunan kara çadırlar göçebe / yarı göçebe yaşamın önemli bir parçasıdır. Taş, betonarme veya ahşap malzemeye sahip yapıların olmadığı birçok yaylada barınak olarak kara çadır kullanılmaktadır. Yaz aylarında iç mekânı serin tutar. Yağışlı havalarda dokuma gözenekleri sıklaşır ve böylece çadır su geçirmez. Bir yaylada konaklama süresi bittiği zaman at, katır veya deve sırtına yüklenerek götürülür.

Kilim

Yakın zamana kadar sosyal yaşamda ihtiyaç duyulan birçok unsur yöre halkı tarafından üretilirdi. Kilim de bunlar arasında önemli bir yere sahiptir. Yaygı, yatak örtüsü, duvar ss, yüklük örtüsü gibi işlevlere sahiptir. Kilimler, doğal boydan elde edilen yn iplikle dokunurlar; tamamı renkli ve bezemelidirler. Kilimler dokumacının kendi ismiyle veya adına yaptığı kişinin, bir aşiretin, bir bitkinin ismiyle ya da dokumanın zorluk derecesine göre isimlendirildiği görülmektedir.

Görsel 7: Bir kilimden genel görünüm. Kilim ile ilgili bir bilgiye rastlanılmamıştır. (Van YYÜ, Eğitim Fakültesi sergisinden).

Örgü Eserler

Kış aylarında ayakları sıcak, yaz aylarında ise serin tutma özelliğine sahip yn çoraplar evlenme çağına gelen kızların da çeyiz eşyaları arasında yer almaktadır. Geleneksel el sanatları ürünleri arasında en yaygın olanlardan birisidir. Yn oraplar üzerlerindeki motiflerle de dikkat çekicidirler. Bunlar zerindeki her bir motif sözle ifade edilemeyen duygu ve düşünceleri yansıtmaları ile sanatsal değer yanında kültürel kimliğe sahiptirler.

Görsel 8: Sivri burunlu, uzun konçlu, örgü lastikli, bağcıklı erkek yün çorabının burun kısmında üç adet yıldız motifi yer almaktadır. Örgü lastik ile burun üzerinde yer alan bezeme arasında saç örgüsüne yer verilmiştir. Teşhir edilen yün çoraplarla bağlantılı bir bilgiye yer verilmemiştir. (Görsel: Van YYÜ, Eğitim Fakültesi sergisinden).

Ahşap Eserler

Teşi, İğ, Kirmen ve Çıkrık

Teşi, iğ, kirmen ve çıkrık adlı araçlar yün eğirmede kullanılmakla benzer işleve sahiptirler:

Görsel 9: Yün eğirmesinde / bükülmesinde kullanılan *teşi* ve bağlantılı bilgi. (Van YYÜ, Eğitim Fakültesi sergisinden).

Doküman 4: Van YYÜ, Eğitim Fakültesi Sergisinden

<p style="text-align: center;">TEŞİ</p> <p>Pamuk, yün gibi şeylerden iplik eğirmekte kullanılan ağaç alettir.</p> <p>Başı kalın kuyruğu ince, başında eğik bir çivi (çengel) bulunan ve yün gibi şeyleri eğirmekte kullanılan bir tahta araçtır.</p> <p>Önce yün inceltilecek aletin başındaki çengel şeklindeki çiviye sarılır ve dizde çevrilerek havada asılı şekilde tutulur, ip şeklini alıncaya kadar bu işlemler devam ettirilir.</p>	<p style="text-align: center;">Teşi</p> <p>Pamuk, yün gibi şeylerden iplik eğirmekte kullanılan ağaç alettir. Başı (ağırşak kısmı) kalın, kuyruğu ince, başında eğik bir çivi (çengel) bulunan ve yün gibi şeyleri eğirmekte kullanılan bir tahta araçtır.</p> <p>Önce yün inceltilecek aletin başındaki çengel şeklindeki çiviye sarılır ve dizde çevrilerek havada asılı şekilde tutulur, ip şeklini alıncaya kadar bu işlem devam ettirilir.</p>
---	--

Doküman 5: Van YYÜ, Eğitim Fakültesi Sergisinden

<p>Unutulmaya yüz tutmuş kültürel öğelerden biri de yün çoraplarıdır. Yün çorapların ipleri, bu yünlerin yün çıkırılarıyla yünün ipe çevrilmesiyle elde edilir.</p> <p>Yünler yıkanıp ağırdan sonra çevrilerek çıkırıların başında bu yamultulmuş çiviye takılır. Çıkırığı diz üstüne bırakıp çevirdikten sonra sıkılaştıran yün ipe dönüşür.</p> <p>İplerden her türlü ürün yapılabilir; kazak, çorap, halı, kilim.</p> <p>Kürtçe'de "TEŞİ" denilmektedir. Bazı yerlerde "TEŞİ" denir.</p>	<p>Unutulmaya yüz tutmuş kültürel öğelerden biri de yün çoraplarıdır. Yün çorapların ipleri, bu yünlerin yün <u>çıkırılarıyla</u>, yünün ipe çevrilmesiyle elde edilir. Yün yıkanıp ağırdan sonra çevrilerek çıkırıların başında bu yamultulmuş çiviye takılır. <u>Çıkırığı diz üstüne bırakıp</u> hızla çevirdikten sonra sıkılaştıran yün ipe dönüşür. İplerden her türlü ürün yapılabilir. Kazak, çorap, kilim vs. Kürtçe'de "teşi" denilmektedir. Bazı yerlerde "tesî" de denir.</p>
---	--

Araştırmacı (öğrenci), yün eğirme işinde kullanılan araçlardan birkaç tane getirip sergilemiş ve bazı bilgileri iliştiirmiştir. Çıkırık ve teşi işlevsel özellikleri benzer olmakla birlikte bunlar birbirinden çok farklıdır. İliştirilen yazıdan anlaşıldığı gibi araştırmacı bu konuda yanlış bilgilendirmeler yapmıştır. Bunları şu şekilde ifade etmek daha doğru olurdu:

Teşi; ok denilen silindir bir ahşap çubuk, yarımküre biçiminde ağırşak ve çengelden oluşur. *Teşi*, iğ ile benzer işleve sahip olmakla birlikte; iğ ile sadece tek bükümlü iplik elde edilirken *teşi* ile iki-üç veya dört bükümlü yün iplik elde edilebilir (Zuhal Tekin, Ardanuç-Artvin). Diğer yandan *teşiye* ait ağırşağın üst tarafında çengel (kanca) görülürken, iğ ağırşağında çengel yoktur. Böylece kullanma biçimleri de farklıdır.

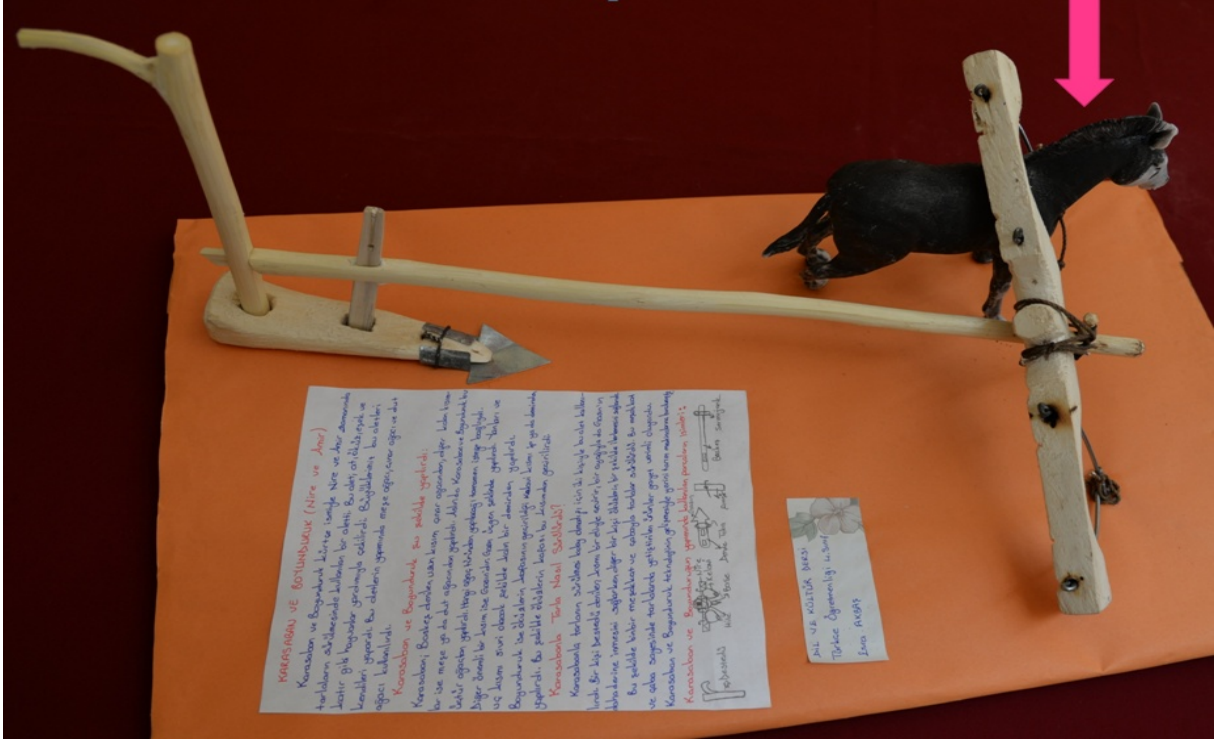
İğ; ok denilen silindir bir ahşap çubuk ve yarımküre biçimindeki ağırşaktan oluşur. Ağırşağın üst tarafında bir kancaya (çengel) sahip olmamasıyla *teşiden* farklılık gösterir. İğin kullanma şekli de teşiden farklıdır. Çengele sahip olmadığından silindirik çubuğun alt kısmından tutularak çevriltilir. Ağırşak baş aşağı durur.

Kirmen; "Temizlenmiş, taraktan geçirilmiş yünler ağaçtan yapılan kirmen ile iplik haline getirilir. Aynı amaçla iğ de kullanılmaktadır. Kirmen ayakta, iğ ise oturarak kullanılmaktadır. Yörük topluluklarda hareket halinde iken bile

kullanılabilen kirmenin tercih edildiği saptanmıştır” Akan, 2016,45).

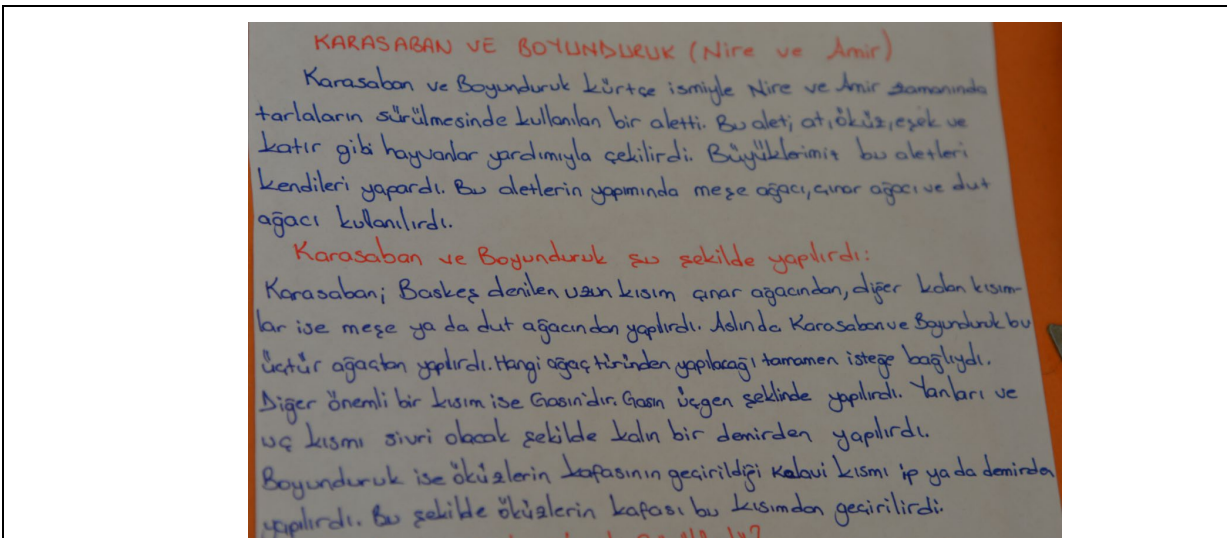
Çarkık; bir adet çarka sahiptir ancak bu çarkın döndürülmesinin de iki farklı yöntemi vardır. Birisinde, çarka takılı kol vasıtasıyla çark elle döndürülür diğerinde ise çarkın alt kısmında bulunan pedallara basılarak çark ayakla döndürülür.

Karasaban Maketi

Görsel 10: Dil ve Kültür dersi kapsamında düzenlenen “kültür temalı” sergide yer karasaban maketi (karasaban, ok ve boyunduruk) ve bağlantılı bilgi. (Van YYÜ, Eğitim Fakültesi sergisinden).

Doküman 6: Van YYÜ, Eğitim Fakültesi Sergisinden

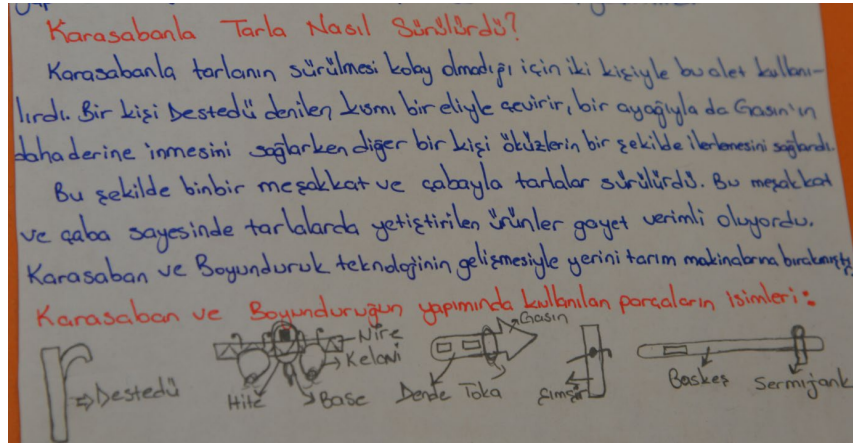
Karasaban ve boyunduruk (Kürtçe ismiyle “nire” ve “amir”)

Zamanında (bir zamanlar) tarlaların sürülmesinde kullanılan bir aletti. Bu aleti at, öküz, eşek ve

katır gibi hayvanlar yardımıyla çekilirdi. Büyüklerimiz bu aletleri kendileri yaparlardı. Bu aletlerin yapımında meşe ağacı, çınar ağacı ve dut ağacı kullanılırdı.

Karasaban ve boyunduruk şu şekilde yapılırdı:

Karasaban; baskeş denilen uzun kısım çınar ağacından, diğer kalan kısımlar ise meşe ya da dut ağacından yapılırdı. Aslında karasaban ve boyunduruk bu üç tür ağaçtan yapılırdı. Hangi ağaç türünden yapılacağı tamamen isteğe bağlıydı. Diğer önemli bir kısım ise gasındır (saban). Gasın üçgen şeklinde yapılırdı. Yanları ve uç kısmı sivri olacak şekilde kalın bir demirden yapılırdı. Boyunduruk ise öküzlerin kafasının geçirildiği kalavi kısmı ip ya da demirden yapılırdı. (Bu kısımda muhtemelen zelvelelerden bahsetmektedir. Zelve demir veya ahşaptan yapılır ve alt uçlarından iple bağlanır). Bu şekilde öküzlerin kafası bu kısımdan geçirilirdi.

Karasabanla Tarla Nasıl Sürülürdü?

Karasabanla tarlanın sürülmesi kolay olmadığı için iki kişiyle bu alet kullanılırdı. Bir kişi "destedü" denilen kısmı bir eliyle çevirir, bir ayağıyla da gasının daha derine inmesini sağlarken diğer bir kişi öküzlerin bir şekilde ilerlemesini sağlardı. Bu şekilde bin bir meşakkat ve çaba sayesinde tarlalarda yetiştirilen ürünler gayet verimli oluyordu. Karasaban ve boyunduruk teknolojinin gelişmesiyle yerine tarım makinelerine bırakılmış.

Kağın Maketi

Yakın geçmişe kadar kırsal alanda yük taşımacılığında yaygın olarak kullanılan iki veya dört tekere sahip ve at, öküz veya manda gücü ile çekilen bir tür arabadır. Günümüzde kullanımı pek fazla değildir ancak Anadolu'nun farklı yörelerinde bulunan birçok müzenin bahçesinde teşhir edildiği görülür. Evlerde ve farklı mekânlarda da maketine sıkça rastlanmaktadır. Böylece belirli bir dönemin sosyal yaşamına dair kültür, sanat ve geleneğin korunmasına ve yaşatılmasına çalışılmaktadır.

Görsel 11: Kağnı maketi ve bağlantılı bilgi (Van YYÜ, Eğitim Fakültesi sergisinden).

Düven Maketi

Görsel 12: Düven maketi ve harman yerini canlandıran bir görüntü. (Van YYÜ, Eğitim Fak. Srg.)

Buğday ve arpa gibi tahıl ürünlerinin tanelerini sapından ayırmak için kullanılan kızak biçiminde bir araçtır. Bu aracın alt kısmında keskin çakmak taşları çakılıdır. Genellikle bir at veya bir çift öküz / atla çekilir. Ağırlık yapması ve koşulan hayvanların yönlendirilmesi için bir kişi düvenin üzerine biner.

Serender Maketi

Araştırmacı bir adet serender maketini sergilemiştir ve bağlantılı bilgiyi iliştirmiştir. Serender, úlkemizde nem oranının yúysek olduğu Karadeniz Bölgesi'nin Giresun, Trabzon, Rize ve Artvin illerinde yaygın olarak rastlanan ve 4-6-8-10-12 gibi farklı sayıdaki ahşap direk úzerine oturtulmuş ahşap malzemeye sahip bir tür mimari yapıdır. "Serender" serin yer anlamındadır ve kışlık yiyeceklerin depolanmasında kullanılması yanında yaz aylarında zemin katta yemek yenir ve sohbet edilir. Kış aylarında bu kat kışlık yakacak deposu olarak kullanılır. Yukarı katlara seyyar merdivenle veya eklenerek ya da yan tarafa ağırlıklı olarak tasarlanan bir merdivenle çıkılır. Ahşap direkler úzerinde bulunan ve "teker" olarak adlandırılan çember şeklindeki ahşap / taş unsur sayesinde yukarıda bulunan yiyeceklere fare ve böceklerin ulaşması önlenir.

Görsel 13: Serender maketi (Van YYÚ, Eğitim Fakóltesi sergisinden).

Leken

Görsel 14: Leken (Fotoğraf; Van YYÜ, Eğitim Fakültesi sergisinden).

Araştırmacı bir çift leken sergileniştir ve bağlantılı bilgiyi ilişirmiştir. Leken, yoğun kar yağışının olduğu bölgelerde kar üzerinde daha kolay yürüyebilmek için ahşap malzemeden yapılmış bir tür ayakkabıdır, buna kar ayakkabısı da denilmektedir. Dış çerçevesi ahşaptan, ayağın oturtulduğu kısım ise deri, yün veya keçi kılından elde edilmiş iplik gibi farklı malzeme olabiliyor. Keçi kılından elde edilen iplik ve keçe şeklindeki taban kullanıldığında kar tutmaz ve ayağı daha sıcak tutar.

Tılsım / Nazarlık

Doküman 7: Van YYÜ, Eğitim Fakültesi Sergisinden

<p style="text-align: center;">DARIK</p> <p>20. yy ve daha önceki tarihlerde kullanılan bir takıdır. Kullanılan yörede (Kafkasya) daha çok çift süren, kağrı çeken, iğdiş (hadım) edilmiş erkek öküzlerin boynuna takılırmış. Bunun sebebi ise öküzlerin çok maliyetli olması, az bulunması ve kaybetme duygusunun yarattığı değer çabasıdır. Takma amacı ise daha çok yontulmuş motiflere belli anlamlar yükleyerek nazardan koruma, kötü ruhların varlığından koruma ve öküzün çevrede güzel görünmesini sağlamaktır.</p>	<p>Darik: 20. yy ve daha önceki tarihlerde kullanılan bir takıdır. Kullanılan yörede (Kafkasya) daha çok çift süren, kağrı çeken, iğdiş (hadım) edilmiş erkek öküzlerin boynuna takılırmış. Bunun sebebi ise öküzlerin çok maliyetli olması, az bulunması ve kaybetme duygusunun yarattığı değer çabasıdır. Takma amacı ise daha çok yontulmuş motiflere belli anlamlar yükleyerek nazardan koruma, kötü ruhların varlığından koruma ve öküzün çevrede güzel görünmesini sağlamaktır.</p>
---	--

Araştırmacı sergilediği bu eseri *darık* olarak isimlendirmiştir. Ahşap malzemeden oyma ve kabartma teknikleriyle elde edilmiş bir kartal maketi görülmektedir. Baş tarafı bir ipin geçirileceği şekilde delinmiştir. Bundan da bunun bir nazarlık (tılsım) olduğu anlaşılmaktadır. Geçmişten günümüze nazar ve kendisinin karşı koyamayacağı doğaüstü varlıklara karşı korunmak için farklı yöntemlere başvurmuşlardır. Bu yöntemlerin başında da koruyucu gücüne sahip olduğuna inanılan at, koç, ejder vb. hayvanlara ait tasvirlerinin üzerinde yer aldığı farklı objeleri tehlike altındaki insan ve diğer varlıkların üzerinde bulundurulmasıdır. Günümüzde bu tür objelerin (nazarlık/tılsım) kullanımına sıcak bakılmamakla birlikte geçmişten gelen inanışların etkisinden bu gelenek devam etmektedir.

Görsel 15: Ahşap malzemeye sahip tılsım / nazarlık (Van YYÜ, Eğitim Fakóltesi Strg.)

Taş Eserler

El Değermeni Taşı

Anadolu'da su değerimlerinin yanı sıra el değerimlerine de yaygın olarak görölür. El değerimleri daha çok bulgur elde edilmesinde kullanılır. Kırsal alanda yaşıyanlar imece usulü birbirlerine yardım ederler. Çalışırken söyledikleri şarkılarla aynı zamanda eğlenirler.

Görsel 16: El değermeni. (Van YYÜ, Eğitim Fakóltesi sergisinden).

Loğ Taşı

Görsel 17: Silindirik bir biçime sahip loğ taşı genellikle toprak damlarda toprağın sıkıştırılmasında kullanılır. Böylece yağışlar dolayısıyla suyun damdan içeri akmasının önüne geçilir. (Van YYÜ, Eğitim Fakültesi sergisinden).

Dibek (Soku) Taşı Maketi

Görsel 18. Ahşap tokmak ve dibek (soku) taşı maketi (Van YYÜ, Eğitim Fakültesi sergisinden)

Doküman 8: Van YYÜ, Eğitim Fakültesi Sergisinden

<p><u>CIRIN</u></p> <p>Eskiden yapılan ve az da olsa yapılmaya devam edilen bir kúltürümüzdür. Bulgur yapımı için kullanılır. Taşta dövölmeden önce buğday iyice kaynatılır, kurutulur. Bulgur görünümü olan buğday dövölmeden önce ısıtılıp taşta bırakılır. İki veya üç kişi sürekli yardımlaşarak tokmaklarla yarım saat boyunca bulgur tanesinin tüylenmesi ve daha temiz bulgur elde edilmesi için dövölür.</p>	<p>Cırın (Dibek)</p> <p>Eskiden yapılan ve az da olsa yapılmaya devam edilen bir kúltürümüzdür. Bulgur yapımı için kullanılır. Taşta bulgur dövölmeden önce buğday iyice kaynatılır, kurutulur. Bulgur görünümü olan buğday dövölmeden önce ısıtılıp taşta bırakılır. İki veya üç kişi sürekli yardımlaşarak tokmaklarla yarım saat boyunca bulgur tanesinin tüylenmesi ve daha temiz bulgur elde edilmesi için dövölür.</p>
--	---

Araştırmacı yerel ismi ile "cırın" denilen dibek (soku) taşının ve bulgur elde edilmesinde kullanılan iki adet ahşap tokmak maketini sergilemiştir ve bağlantılı bilgiyi elle yazarak iliştirmiştir.

Toprak Eserler

Testi

Görsel 19. El değirmeni (Van YYÚ, Eğitim Fakóltesi sergisinden).

Testi; düz-dışa kalınlaştırılmış ağızlı, kısa-iç bükey boyunlu, beyzi formlu gövdeli, düz dipli ve tek kulpludur. Dikey formdadır. İç ve dış yüzeyi sırsızdır. Araştırmacı testiye yöresel ismiyle "dizik" olarak adlandırmış. Ancak yörede toprak güveç "dizik" ; testi ise "kûz /küz" veya "sevil" olarak bilinmektedir. Araştırmacının iliştirdiği yazıda aşağıdaki bilgilere yer vermiştir:

Doküman 9: Van YYÚ, Eğitim Fakóltesi Sergisinden

<p>#DİZİK (TESTİ) #</p> <p>Testinin yapım tarihi Antik Çağlara kadar uzanmaktadır. İlk zamanlardan beri kullanılan daha çok el yapımı olan testiler günümüzde eskisi gibi pek kullanılmamaktadır. Testinin maddesi çamur çukuru veya kuyusunda dinlendirilmiş topraktır. Testi çamur haline getirilen killi toprağın elle ya da çömlekçi çarkında şekillendirilmesiyle yapılır. Eskiden daha çok günlük ihtiyaçlarda kullanılırken, günümüzde ise daha çok süs eşyası olarak kullanılır.</p>	<p>Dizik (Testi)</p> <p>Testinin yapım tarihi Antik Çağlara kadar uzanmaktadır. İlk zamanlardan beri kullanılan daha çok el yapımı olan testiler günümüzde eskisi gibi pek kullanılmamaktadır. Testinin ham maddesi çamur çukuru veya kuyusunda dinlendirilmiş topraktır. Testi çamur haline getirilen killi toprağın elle ya da çömlekçi (çömlekçi) çarkında şekillendirilmesiyle yapılır. Eskiden daha çok günlük ihtiyaçlarda kullanılırken, günümüzde ise daha çok süs eşyası olarak kullanılır.</p>
--	---

Tandır

Görsel 20. Tandırda ekmeğin pişirme geleneği (Van YYÜ, Eğitim Fakültesi sergisinden).

Tandır geleneği, Türkiye'nin yanı sıra Afganistan, Irak, İran, Pakistan Kafkas Ülkeleri, Balkan Ülkeleri, Hindistan ve Bangladeş gibi dünyanın pek çok yerinde görülmektedir. Anadolu'nun bazı yörelerinde toprak altında iken bazı yörelerinde ise zeminden yükseltilmiş, 1 metre kadar yükseklikte karşımıza çıkarlar. Tandırda lavaş ekmeği, çörek pişirilmesi yanından üzerinde de yemek pişirilir; su / süt kaynatılır. Geleneksel tandır evlerinde (Xani) bulunan tandırlar kış mevsiminde ısınma amaçlı olarak da kullanılırlar. Bu tür yapılar sosyal yaşam alanı olarak da kullanılmaktadırlar. Ormanların olmadığı yörelerde tandırda yakacak olarak tezek kullanılır.

Sosyal Yaşam, Gelenekler ve Giysiler

Dúđınler ve Yöresel Kıyafetler

Dúđınler ve dúđınlerde giyilen giysiler, takılar ve çekilen halaylar kültürel mirasımızın önemli öğeleri arasındadırlar. Van ve Hakkâri yörelerindeki dúđınlerde giyilen geleneksel giysilerden kıras-fistan ve kesrevan (baş giysisi) renkleri, biçimsel özellikleri ve kumaşlarındaki kalite ile dikkat çekmektedirler.

Görsel 21. Van ve Hakkâri yöresindeki dúđın ile özel günlerde giyilen geleneksel kıyafetlerden kıras-fistan ve bařa giyilen "puři-kesrevan". (Van YYÜ, Eğitim Fakóltesi sergisinden).

Aşık Oyunu

Görsel 22. Aşık kemiği ile oynanan oyundan bir görüntü (Van YYÜ, Eğitim Fak. sergisinden).

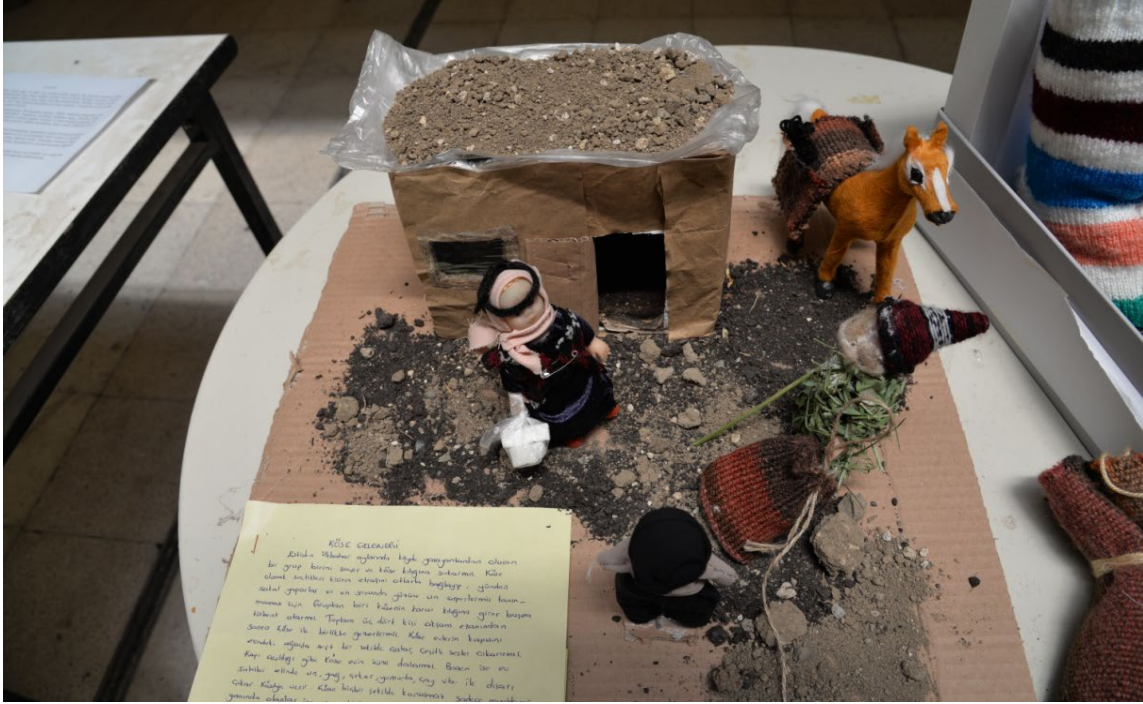
"Aşık oyunu" Anadolu'da "körebe", "saklambaç", "çelik çomak", "birdir bir", "istop", "ip atlama", "üç taş", "dokuz taş" gibi birçok geleneksel oyunlar arasında yer almaktadır. Her bir oyunun kendisine has kuralları vardır ve bunlardan bazıları farklı malzemelerle oynanmaktadır. Aşık oyunu, genellikle koç, koyun ve keçi gibi çift tırnaklı hayvanların ön dizindeki eklem kemiği diye adlandırılan "aşık kemiği" ile oynanır.

Doküman 10: Van YYÜ, Eğitim Fakültesi Sergisinden

Aşık Oyunu; Koyunun arka ayaklarının diz kumundan çıkartılan ufak kemiklerle oynanan oyundur. Kemiğin dört yüzü de ayrı ayrı şekiller gösterdiğinden zar gibi atılır. Üst kabı kumbra bakılarak bazı hükümler verilir.

Aşık oyunu; Koyunun arka ayaklarının diz kısmından çıkartılan ufak kemiklerle oynanan oyundur. Kemiğin dört yüzü de ayrı ayrı şekiller gösterdiğinden zar gibi atılır. Üst kabı kumbra bakılarak bazı hükümler verilir.

Köse Geleneği

Görsel 23. Köse geleneğinin canlandırılışı (Van YYÜ, Eğitim Fakültesi sergisinden).

Doküman 10. Van YYÜ, Eğitim Fakültesi Sergisinden

KÖSE GELENEĞİ
Eskiden ilkbahar aylarında köyde yaşayanlardan oluşan bir grup birini seçer ve köse kılığına sokar. Köse olarak seçtikleri kişinin etrafını otlarla bağlayıp, yünden sakal yaparlar ve en sonunda yüzüne un serperlermiş tanınmaması için. Gruptan biri kösenin karısı kılığına girer başına tülbent atar. Toplam üç dört kişi akşam ezanından sonra Köse ile birlikte gezerlermiş. Köse evlerin kapısını elindeki ağaçla sert bir şekilde çalar, çeşitli sesler çıkarırmış. Kapı açıldığı gibi Köse evin içine dalar. Bazen ise ev sahibi elinde un, yağ, şeker, yumurta, çay vb. ile dışarı çıkar Köseye verir. Köse hiçbir şekilde konumata sadece miriktanir yanında olanlar ise ev sahibine açıklama yapar ne istediğini söyler. Ev sahipleri kösenin istediğini verdikten sonra, kösenin yanındakiler karısı kılığında gibi yaparlar. Köse onları kovalar ve bu şekilde evleri gezer. Köse olacak olan kişi köyden seçilmiştir. Köse topladıklarını alır bir evde diğer evin sahipleriyle birlikte helva yapıp yerlermiş.

Köse geleneği

Eskiden ilkbahar aylarında köyde yaşayanlardan oluşan bir grup birini seçer ve köse kılığına sokar. Köse olarak seçtikleri kişinin etrafını otlarla bağlayıp, yünden sakal yaparlar ve en sonunda yüzüne un serperlermiş tanınmaması için. Gruptan biri kösenin karısı kılığına girer başına tülbent atar. Toplam üç dört kişi akşam ezanından sonra Köse ile birlikte gezerlermiş. Köse evlerin kapısını elindeki ağaçla sert bir şekilde çalar, çeşitli sesler çıkarırmış. Kapı açıldığı gibi Köse evin içine dalar. Bazen ise ev sahibi elinde un, yağ, şeker, yumurta, çay vb. ile dışarı çıkar

Köse'ye verir. Köse hiçbir şekilde konuşmaz sadece mırıldanır yanında olanlar ise ev sahiplerine açıklama yapar, ne istediğini söyler. Ev sahipleri Köse'nin istediğini verdikten sonra kösenin yanındakiler karısı kılığındakini kaçırıyor gibi yaparlar. Köse onları kovalar ve bu şekilde evleri gezerler. Köse olacak olan kişi köyden seçiliyor. Köse topladıklarını alır, bir eve gider, evin sahipleriyle birlikte helva yapıp yerlermiş.

Değerlendirme ve Sonuç

Sergilerin insan üzerindeki olumlu etkilerinin bir sonucu olarak dünyanın pek çok yerinde farklı amaçlarla ve farklı hedef kitlelere yönelik yapıldığını görmekteyiz. "Kültür temalı" sergiler, bir topluma veya belirli yörelere ait sosyal yaşam, gelenek ve inanışlarının da etkisinden ortaya çıkan eserlerin teşhir edildiği etkinlikler olarak karşımıza çıkmaktadır. Kültür temalı sergiler bir bakıma arkeoloji, sanat, etnografya, jeoloji, tarih müzeleri gibi müzelerin üstlendiği görevi farklı bir mekânda ve farklı yöntemle hedef kitlelerle buluşturmayı amaçlamaktadırlar. Bu bağlamda, sergiler kültürel mirasın korunmasında ve tanıtılmasında önemli bir yere sahiptirler. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi / Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği, Dil Kültür Dersi kapsamında düzenlenen "kültür temalı" sergi de bu amaçla yapılmıştır. Sergide farklı bölgelere ait bir dönemin sosyal yaşamını, geleneklerini, inanışlarını ve kültürel değerlerini yansıtan ahşap, taş, metal, toprak, yün malzemeye sahip eserlere yer verilmiştir. Eserlerin bulunduğu tezgâhta / tabloda bağlantılı bilgilere de rastlanılmıştır. Bu serginin hedef kitle üzerinde ne tür yansımalarının olduğu hakkında bir bilgiye yer verilmemiştir. Çünkü gelen ziyaretçilerle birebir bir görüşme veya anket çalışması yapılmamıştır. Bu çalışmada, söz konusu sergide teşhir edilen eserler ve verilen bağlantılı bilgiler hakkında Sanat Tarihi açısından değerlendirilmesi ön plana çıkarılmıştır:

Serginin Güçlü Yönleri

- Farklı yörelere ait eserlerin birlikte sergilenmesi ile sergiye zenginlik katılmıştır.
- Kültürel mirasın tanıtımında ve korunmasında katkı mahiyetine sahiptir.
- Bazı eserlerle ilgili elde edilen farklı bilgiler el sanatları ve sanat tarihi disiplinleri açısından önem arz etmektedir.
- Araştırmacılara (öğrencilere) ve elde ettikleri verilere müdahale edilmemekle sergi ile bağlantılı farklı bilimsel çalışmalar için zemin oluşturulmuştur.

Serginin Zayıf Yönleri

- Bazı eserlerle ilgili hiç araştırma yapılmamış ve dolayısıyla veri paylaşılmamıştır.
- Bazı eserlerle ilgili yeterince araştırma yapılmamıştır ve dolayısıyla paylaşılan veriler istenilen düzeyde değildir.
- Teşhir edilen bazı ürünlerin araştırmacı tarafından tam olarak bilinmemesi veya dikkatsizliği sonucu sergilenen ürün yerine farklı bir dokuma ürününün tanıtımına yer verilmiştir. Örneğin; teşhir edilen iki dokuma çanta heybe olarak tanımlanmıştır ve heybe ile ilgili bilgiler iliştilmiştir. Buna benzer olarak; yün eğirmede kullanılan *teşi* adlı ahşap araç benzer işleve sahip çıkırık ve kirmen ile aynı araçlar gibi tanımlanmıştır.
- Bazı eserlerle ilgili bilgiler internet sayfalarından alınarak olduğu gibi aktarılmıştır ancak kaynak gösterilmemiştir.

Üniversite dışı öğretim-araştırma öğrencilerin farklı yönlerde kendilerini geliştirmesi için önemli bir fırsattır. Burada bir sergi ile ilgili genel gözlemler dikkate alındığında; üniversite dışı öğretim amaçlı ve öğrenci odaklı proje yapılırken "proje fikrinin" tek başına yeterli olmadığı ortaya çıkmaktadır. Sergilerde hedeflenen neticeyi alabilmek için bu çalışmanın "Giriş" bölümünde belirtilen hususların yanı sıra aşağıdaki tavsiyelerin göz önünde bulundurulmasında yarar vardır. Bunları dört farklı aşamada görebiliriz:

Hazırlık aşaması

- Kültür temalı sergiler için bağlantılı diğer disiplinlerden (El Sanatları, Sanat Tarihi vb.) destek alınması, iş birliğine gidilmesi,

- Proje ödevi planlanırken sergi ödevi de olmak üzere daha önceden örnek bir çalışmanın derste ilgili yürütücü / öğretim elemanı tarafından öğrencilere verilmesi.

Araştırma aşaması

- Proje / sergi ödevinin ilgili öğrenci tarafından rapor haline getirilmesi ve ilgili yürütücüye / öğretim elemanına sunulması,
- Yürütücünün proje / sergi raporunu incelemesi, yanlışlıkların öğrenciye düzelttirilmesi,
- Proje ödevinin ilgili öğrenci tarafından projeksiyon desteğiyle sınıf ortamında sunulması ve tartışılması.

Sergi

- Getirilen ürünlerin sergide teşhir edilmesi ve bağlantılı bilgilerinin öz olacak şekilde etiket şeklinde ilişitirilmesi,
- Öğrencinin mümkün olduğunca sergilediği eserin yanında durması ve gelen ziyaretçileri bilgilendirmesi.

Sergi sonrası

- Sergi sonrasında sınıf ortamında serginin tartışmaya açılması ve genel bir değerlendirmeye gidilmesi,
- Serginin bütün boyutlarıyla kayıt altına alınması ve akademik bir çalışmaya yer verilmesi önerilir.

Dil ve Kültür” dersi kapsamında düzenlenen “eser odaklı ve kültür temalı” sergide teşhir edilen eserlerin ve ilişitirilen yazılı dokümanların çekilen fotoğrafları bu çalışmaya kaynak oluşturmuştur. Sergiyi düzenleyen akademisyenin araştırmacılar tarafından elde edilen eserlere ve bağlantılı bilgilerine müdahale etmemesi ve gerekli düzeltmeleri yaptırmaması bir taraftan olumlu karşılanmıştır. Böylece öğrencilerimizi bir araştırma için ne kadar hazır olduklarını görmek bakımından bir fırsat ortaya çıkmıştır. Ancak bir deneyime sahip olmayan öğrencilerin aktardıkları bilgilerin düzeltilmeden gelen ziyaretçilere aktarılmasının farklı olumsuz yönlerinin de olabileceğini görmek lazım. Teşhir edilen eserler hakkında önceden bilgi sahibi olmayanlar verilen bilgilerin tamamının doğru görmesi durumunda yanlış bilgilere sahip olarak ayrılacaklardır. Bu noktada, günümüz gençlerinin geçmişten gelen kültürden ne kadar haberdar olduklarını tartışmak yerine onlara bu konuda neler verdiğimizizi ve ne vermediğimizizi sorgulamak daha gerçekçi olur kanaati taşınmaktadır.

Sonuç olarak; üniversite dışı öğretim ve buna dayalı projeler öğrencilerin kendilerini geliştirmesi bakımından önemli bir fırsattır. Öğrencilerimizin kültürel mirasla ilgili araştırma yapmaları ile gençler arasında kültürel mirasa olan rağbeti artıracakı gibi onun korunmasında ve geleceğe taşınmasında önemli katkılar sağlayacaktır. Öte yandan, bu tür etkinliklerin her aşamasında deneyimli akademisyenlerden destek alınması önerilir. Böylece, sergiye farklı bakış açıları getirilebileceği gibi eksik ve yanlış bilgilendirmelerin de önüne geçilmiş olunacaktır.

Kaynakça

- Atlıhan, Şerife (1999). Batı Anadolu'da Yaşayan Yörüklerin Heybe ve Torba Dokumaları, *Erdem*, Sayı 28, 35-52.
- Akan, Meral (2016). Anadolu Yörük Yaşamında Dokuma Geleneği, *Kalemisi*, 2016, Cilt 4, Sayı 7, 39-58.
- Ergen, A., Burcu (2013). Sanat Yapıtı Sergileme ve Sunum Çeşitlerine Örnekler Eşliğinde Bir Bakış, *Akdeniz Sanat Dergisi*, Cilt 6, Sayı 11, 130-143.
- Öztürk, İlker; Genç, Mustafa ve Öztürk, Gülşen (2019). Hakkâri Parzun Dokumaları, *International Social Sciences Studies Journal*, Vol 5, Issue 33, 2298-2308.
- Şahin, Nurullah (2013). Türkiye'de Fuarcılığın İlk Adımlarından 1909 Bursa Sergisi, *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, Sayı: 2/3, 191-205